

# NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

**Előfizetési árak:** Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fill. — Községeknek, körjegyzőknek és tanítóknak 8 kor.  
**Egyes szám ára 20 fillér.**

Felelős szerkesztő és lapfőigazgató:

**Dr. Tóth János.**

Társzerkesztő: **Dr. Franciscy Lajos.**

**Szerkesztőség és kiadóhivatal:** Papnevelde-utca 9. szám.

**Hirdetési árak:** Egy háromsoros petitsor ára 16 fill. Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szög 4 kor., minden további szó 4 fill.

## Harc az alispáni székért.

A nyitrai fronde végre szint vallott, hogy ők az összekoldult pénzt nem a liberalizmus megmentésére akarják fordítani, hanem az alispán megbuktatására. A míg a liberálisok egymás között marakodnak eszünk ágában sem volt közjök elegyedni. Csak mint benevolus auditor vehetünk részt a komédiában.

De, hogy most belekeverik a néppártot, lehetetlen hallgatnunk; azért mert akadhatnak emberek, akik elhiszik a legnagyobb ostobaságot is, ha az cicero betűvel van szedve. A fronde azt állítja, hogy a néppárt paktumot kötött Markhot alispánnal, hogy lépjen vissza öcsese a privigyei jelöltségtől s akkor a néppárt őt magát támogatni fogja az alispán választásnál. Markhot Aladárnak pedig felkínálták a szenici kerületet cserébe, ahol a néppárt viszont tologatni fogja jelöltségét.

No lám! Eddig a néppártot azzal vádolták, hogy szövetkezik a nemzetiségekkel, s hogy a néppárt az oka annak, mert hogy a megyéből két nemzetiségi képviselő jutott a parlamentbe. S most a legvadabb bánfysták is elismerik, hogy mi minden jó telik ki a néppártból, még a liberális Markhot Aladárt is támogattuk

volna Veszelovszky ellen! Hát akkor még sem olyan hazafiatlan az a néppárt.

E mesének bizonyosságául elmondja a fronde-lap, hogy Wetzel Sándor, rudnói esperes levélben felajánlotta Markhot öcsésének a szenici kerületet, ha ezt a paktumot betartja.

Nézzük csak milyen hatalmas ember ez a Sándor! Ő, ki a zsámbokrési kerületben lakik, rendelkezik a szenici kerülettel. Mert, ha felajánlotta, azt csak saját szakállára tehette. Mi, akik az összes megyei választásról mindig kellően informálva voltunk, nem tudtunk róla semmit. A néppárt központi irodájával nem csak összeköttetésben állottunk; de a választások előtt személyesen len jártunk Budapestre és Markhot Aladár *szenici vagy bármilyen támogatásáról soha szó nem volt.* Hogy az alispán öcsese Privigyén tényleg visszalépett röviddel a választás előtt, annak két oka van. Először mert belátta a küzdelem lehetetlenségét, hiszen két hónappal az általános választások előtt, a július 23-iki pótválasztáson fényes diadalt aratott felette dr. Ernszt Sándor, dacára annak, hogy a Pálffy uradalom is tengelyt akasztott a néppárttal.

Másik ok pedig az, hogy az október 2-iki választáson nem szerepelt már többé a hirhedt régi három milliós választási

kassza, tehát Markhot Gyula, aki különben ismert sparmeister, nem akart kiadni ott ezeket, ahol tudta, hogy úgy sem ér el a pénzzel semmit. Bánffy idejében a választásra érkezett a szabadelvű párttól temérdek pénz, melyet — akár volt kilátás sikerre akár nem — csak választásra lehetett fordítani, ha arra nem fordították, vissza kellett adni. Tavaly azonban másként történt. Pénz kevés volt; ami volt az is elfogyott a jul. 23-iki privigyei küzdelemben, s október 2-án a néppárt még erősebben volt szervezve, mint két hóval az előtt, mert a kormánypárt liberális korteseit sem lehetett úgy összecsdőfteni Privigyére, az általános választások miatt.

Ha tehát Markhot alispán test.ére nem tudott győzni a pótválasztáson júliusban, mikor még az 1899. XV. t.-c. a kuriai bíraskodásról nem volt érvényben, annál kevésbbé lehetett neki kilátása okt. 2-án, mikor a néppárt már nem volt oly vogelfrei, mint annakelőtte.

A vita további folytatásába nem elegendünk. Ha Markhot, a ki közel 25 éve szolgálja a közigazgatást, annyit sem ért hozzá, mint — ugymond — az utolsó jegyzői írrok: az a ti hibátok. Minek választottatok? Minek lett még csak főjegyzővé is? Minek volt főbíró azelőtt? A megyének két előző alispánja, Szalavszky

## A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCÁJA.

### A gainai leányvásár.

Irta: **Mittuch József.**

Leányvásár... hallatlan dolog, s hozzá még a Gainán, tehát ott, hol Arad, Hunyad és Torda-Aranyos megyék egy hegyháton ölelkeznek, Magyarország regényes, festői táján, no ez még hallatlanabb! Pedig a ki szemtanuja akar lenni, menjen a görögök szt. Péter-Pál ünnepét követő vasárnapon a Gaina és Targ csücsra, meglátja a leányvásárt, sőt ha kedve kerekedik, haza is vihet egy tüzes szemű fátat hitese feleségnek.

Ott fönt a Királyhágó égbe nyúló, százas erdőkkel koszorúzott hegyláncolatán, hol csillogó bércek, suhogó fenyvesek s a hegysíkok nagyterjedelmű virághimes, pazar rétjei a legfestőibb módon váltakoznak, hová aikonyatkor, csöndes esteken csak a legelésző nyáj kolompjának s a magas kakukfű illatos lombján heverő moc kesergő dalának hangfoszlányai hatolnak — ott tartatnak meg évente a leányvásárok.

Midőn lebukik a nap a Királyhágó bércei mögé s karálujába tereli a moc legelésző nyáját, akkor megszólal a hegyoldalokon a hosszú fakürt

bűgő szava, lüderclángként kigyúlnak a lobogó pásztortűzek s az öreg móc maga köré gyűjti majszoló unokáit, hogy elmondja hosszan, me-rengve a bámuló esőpségeknak a leányvásár eredetét, a nép ajakán élő, költői zomántsól himes regét.

... Hol volt, hol nem volt, de éppen itt a Gaina ormán állt a fényes, ragyogó palota, melyben lakott egy vakítóan szép tündér királyleány. Közlebről s távolabbról jöttek a delceg királyfiak, hogy megkérjek a kezét, de hasztalan jártak, mert többre lecsülte a leány tündéri mivoltát s az örök ifjúságot minden fellobbanó szerelemnél.

Jól ismerte a férfiak alnok szívét, jól tudta, hogy csak önerdek és hazzonlesésből keresnek asszonyt a hazhoz, azért a környék szegény eladó leányait gazdag hozományban részesítette mindig. Minden partás leány, ki udvarába jött, kapott tőle egy szinarany tojást s az aranytollu tyúkja győzte tojással, mert minden áldott nap három darabot tojt a selymes fészek ajára.

Csakhamar híre kelt az aranytollu tyúknak. Három moc legény a közeli faluból rávetemedett a gonosz gondolatra, hogy bármi áron, de ellopja a tyúkot. Magukra huztak pántlikás viganót, csipkes katrincát, nyakukba akasztottak sokszoros

csillogó gyöngyöt s neki mentek, mint mátkás leányok a gajnai palotának. A felszemű vén kapus gyanutlanul bocsájtotta be őket.

Anak rendje és módja szerint bejelentették a tündérleánynak a három moc leány érkezését s a vén majorosné kapta a parancsot, hogy mind-egyiknek adjon egy aranytojást. Odaocszogott a ketrechez s a tilalom ellenére megmutatta nekik az aranytollu tyúkot is. A sarokban ott állt egy szakajtó színig telve aranytojással, melyeknek vakító fénye bátorságot öntött az álleányokba, földre teperték, megközték a tehetetlen majorosné, száját betömtek, az egyik megkapta a tyúkot, a másik a szakajtót, a harmadik rázarta a majorosnéra a ketrecajtáját s sietős léptekkel távoztak a palotából. A tyúk kényelmetlen helyzetben elrikkantotta magát, nyilvánvalóvá lett a lopás. Megharsogtatták fönt a palotába a vész-kürtöket, egy lovascsapat utána iramodott s a rom tolvajnak, de mert beállott az est, a sűrű erdőben könnyen menekültek az ármányos mőlegények.

Tüskön-bokron át szaladtak falujukba, már elérték az Aranyos partját, midőn a tojasokat szorongató legény megbotlott egy kőben, a tojás földre hullott, darabokra törött s az egészet elsodorták Aranyos bodros hullámai.

és Craus az ügyvédi irodából egyszerre pottyant bele az alispáni székbe. E szerint a ki 23 évet töltött a közigazgatás szolgálatában s aki végig megy a vármegyei hierarchiának minden fokozatán, az nem ért a közigazgatáshoz semmit. Hanem soha sem kell azelőtt azzal foglalkoznia, mint Szalavszky és Craus. Ezt a logikát csinálják ki a liberális urak maguk között. Nekünk bizony nem fáj a Markhot feje egy cseppet sem. Ő a néppártnak épp oly elkeseredett ellensége, mint a fronde emberei valamennyien. Ő volt az, aki 1896-ban a választáson mint vál. elnök felülmulta Tarnóczy Gusztávot s oly magatartást tanusított ott akkor a néppárt iránt, hogy vele 6 éven keresztül még az utcai ismeretséget is megszakították.

Hogy az alispán választásánál a néppárt mégis inkább vele rokonszenvezett, mint mással, az azért volt, mert nem szeretünk az alispáni székben egy kol-dust, aki velünk szemben egy cseppet sem jobb Markhotnál. Az azért volt, mert a vármegyében minden a néppárt ellen elkövetett erőszakoskodása mellett is rendet hozott be, s a Craus alatt elharapó-zott korrupciót nem palástolni, hanem kiirtani igyekezett. A korrupciónak ellentállani pedig, egyik ajánlott kandidátusban sem volt biztosíték. De volt volna csak egy csipetnyivel is különb ember nálánál kandidálva, hát mi néppártiak is oda kívántuk volna Markhot urat, ahol most a fronde emberei termelik a borsot.

### A nyitrai Oltáregylet zászlószentelési ünnepélye.

Zajtalan esendben, de fáradtságot nem ismerő buzgó igyekezettel készítette elő a nyitrai oltáregylet vezetője és választmányja az egylet zászlószentelési ünnepélyét, mely mult vasárnapon ragyogó fényvel, lelekemelő szertartások között folyt le.

A tyúkot egy barlangba zárták, honnan soká hallatszott még síró kodácsolása...

A tündér buba merült, megutálta az embereket ravasz halatlanságuk miatt, leromboltatta tövig a fényes palotát s úgy elköltözött innen, hogy többé híret soha nem hallották, de azóta arany fővenyt hord medrében az Aranyos folyó, aranyat rejtenek méhökben a körülfekvő hegyek, sőt hosszú időközön át Gaina sziklái közt aranytojásokat talált a böngésző nép. Ezen idők óta gyűl fel évről-évre a havasi nép s megtartják a távolban is híres gainai leányvásárt...

Az öreg móc befejezi a tündérmesét... a gyerekek elalusznak, ő maga is leheveredik a finomszálú mohára s mialatt hebe-korba megtekinti a csillagok járását a méla csöndben, az alászakadó esermely alatt csobogásánál elfáradt lelke tovább szövi álmibaiban a regényes mesekepeket...

Ez a leányvásár eredete úgy, a mint azt a nép költői, regés esze kigondolta. Történeti alapját minden sallang nélkül így mondja el ott a helyszínen a havasi nép.

Főnt a Királyhágón s Gaina környékén nagy terjedelmű hegyi rétek, bő legelők váltakoznak az ormokon és sikokon. A mócok és körül lakó oláhok ide hajtják csordáikat a ropogó,

### Az ünnepély kezdete.

Száznál több koszorus lány sorakozott a felszentelendő zászló körül, a kik azonban vasárnap reggel könnyes szemekkel öltözködtek fel kék öves fehér ruhájokba. Mert bizony az ég is könnyezett és ha csak könnyezett volna, de sűrű záport ontott kiapadhatatlan csatornáiból. Mennyi örömet fog most elmosni ez a csunya zápor, mennyi gyönyörűséget, bájt és kedvességet fog elborítani az a komor fátyol, mely a magas egeknek siránkozó arcát takarja!

De jó az Isten. Ártatlan gyermeki szívek epedő fohaszai szálltak fel hozzá, hogy szárítsa fel az egek könnyeit és a napsugár rezgő villanásával derítse ki az elborult szemhatár kárpitján. Gyors szárnyalással repülhettek a fohászok és nem tévesztették el sem utjukat, sem hatásukat. Még permetezett az eső, de már tisztult a szemhatár, mikor az irtalmas testvérek zárdájából a zászlót hozó menet megindult. A kifeszített esernyők, mint végtelen sátor húzódtak el a menet felett, melyet a koszorus lányok nyitottak meg.

A földtől alig látható bájos apróságok tipogtak legelül. Ezeknek nem kellett esernyő. Kecsésen összefogták kis kezeiket, négyes sorokban szaporán lépegetve, nagy elszántsággal neki mentek a szitáló esőnek. Erős igyekezetükben szerencsésen elszakadtak nagyobb társaiktól, a mely önállóság, úgy látszik, hízelgett büszkeségöknek. Feltartózatlanul folytatták utjukat egész az alsóvárosi plebánia templomig, a hova mosolygó arcokkal toppantott be a dissidens sereg, mint a kik jól végezték a dolgukat. Ez a kis malheur csak kedvesebbé tette a felvonulás jelenetét.

A bátor előőrsek után megjött a zászlót hozó menet zöme, a hadsereg a táborkarral. Itt már felnöttebb leánykák képezték az előcsapatot, melyet négy koszorus lány követett, a kik a zászlót vállalkon hozták. A virágfüzérrel átfúrt zászlórudnak, a szallagnak, a szegeknek és a szegek beverésére szolgáló kalapácsnak külön hordozói voltak, a kiket a választmányi hölgyek és a tagok testületileg követtek.

### A templomban.

Ezalatt a közönség színlúgtól töltötte meg a tágas templomot. A szentélyben helyet foglaltak a koszorus lányok, a kik a jelvényeket hozták, a választmányi hölgyek, kik előtt két sorban óvodai kis szekeken a fehérruhás apróságok ültek, mint hóvirágok, melyek az erdő koronás csücsökének lábainál nyílnak. A szentély jobb oldalán külön helyen ültek dr. Baugha Istvánné urnó az oltár-

egylet elnöknője, a ki a zászlóanyát özv. gróf Hunyady Imréné urnót helyettesítette és a társelnöknő Sándor Pálné urnó. A baloldalon a keresztény nőegylet képviselői Thuróczy Vilmosné elnöknő csillagkeresztes hölgy és Tombor Kornélné urnók, továbbá a budapesti oltáregylet képviselőiben Kiss Aladárné elnöknő, Heinrich Gusztávné és Ghiczy Ida urnók foglaltak helyet.

A templom főoltárát két oldalról a jelvényeket tartó koszorus lányok állották körül és a papság, melynek soraiban ott láttuk az ünnepélyre érkezett papi vendégeket, úgymint Kanter Károly kir. várpapotai apátplebánost és a budapesti oltáregylet igazgatóját, dr. Galesek György váci theol. tanárt és oltáregyleti igazgatót, László Alajos fővárosi hitoktatót és a Mária-kongregáció praesesét.

A hajó jobb oldalán az első padsorokat a meghívott előkelőségek foglaltak el. Ott voltak Venczell Ferenc e. püspök, nagyprépost, Czeizel Gábor és Vagner József prelátaok, Markhot Gyula alispán, dr. Rudnay Sándor polgármester, Schertl György alezredes, dr. Bobok József, Jeszenszky Alajos apátkanonokok, dr. Baugha István káptalani ügyész stb., a kik mögött az ünneplő közönség helyezkedett el. A baloldali első padsorokat az oltáregyleti tagok töltötték meg. A szentély és a padok között baloldaltól a koszorus lányok ékes seregének nagy csapata, a középső hadtest, jobbról pedig az egyletek állottak, gazdag színpompában ragyogó zászlóik alatt. A rendezés teendőit Kubinyi Endre, Chmielewsky József, Drlák János, Suttó István, Tóth Rezső, Tribusz Béla, Ronchetti József tűzoltó-parancsnok és Ronchetti Oszkár urak végezték.

Pontban 9 órakor érkezett meg a püspök úr ő méltósága, kit a templom-ajtóban a segédkező papság fogadott. Nyomban ezután kezdetét vette a szent mise, mely alatt a székesegyházi énekkar Dusinszky Lipót karnagy vezetésével remek egyházi énekeket adott elő. Mise után az ősz főpásztor teljes püspöki ornátusban, pásztorbottal kezében a főoltár legfelsőbb lépcsőjéről alkalmi szent beszédet intézett a nagyszámu ünneplő közönséghez. Szívéből vette a megható szavakat, melyek átszellemült arcára fellobbantották a lelkesedés lángját. Mély érzéssel eszelte az oltáregyletek célját, a felszentelendő zászló jelentőségét, megemlékezve egyuttal a zászlóanyáról, özv. gróf Hunyady Imréné urnóról, a kit fenkölt lelkű férjének elhunyt akadályozott a megjelenésben, de a ki lelkileg az egylettel együtt ünneplés és részt vesz azokban az érzelmekben, me-

szívek s a román pápa hevenyében ott termett, hogy házassákká egyesítse azokat alkonyatkor, kik reggel még nem is ismerték egymást.

Divattá, jómódú szokássá váltak a havasi nép között e gyors házasságok, azért utóbb fölhozták a fáták összes hozományukat is, jól remélvén azt, hogy így gyorsabban, jobban elkelhetnek. A hozomány, mely egy láda juhaneműből, némi készpénzből, tehénből, esetleg pár kecskéből állott, nem volt valami fényes, de mégis elég ahhoz, hogy ennek alapján megépítse a szerény mőlegény szegényes, csöndes fészket.

A mostani rideg élet sokban letörülte a leányvásár költői mázát, de magát az ünnepeltörülni képtelen volt, mert a móc nép göröcsösen ragaszkodik őseitől öröklött hagyományaihoz, első sorban a gainai leányvásárhoz, mely nyomorban eltörtött egy végtelen hosszú évenek egyedüli kellemes, vigalmas napja, mely elfeledtetni vele percre-pillanatra az élet keserű terheit s kiszakítja lelkét a mindennapi gondok utvesztőjéből, hogy egyszer az évben feledje bűjait, bánatát.

A bérlet megkötése elmarad ugyan, de a leányvásárt, melynek tényleg vásár jellege is van, megtartják hűségesen. A rideg, a szívek érzelmeit nem respektáló komor törvények nem engedik a

lyek ez alkalommal az oltáregylet tagjainak szívet eltöltik.

Ezután a felszentelés rövid szertartása következett, majd pedig a szegbeverésre került a sor. Szeget vertek be: Bende Imre püspök, dr. Bangha Istvánné a zászlóanya nevében, Thuróczy Vilmosné a keresztény nőegylet nevében, Sándor Pálné a nyitrai oltáregylet nevében, Venczell Ferenc c. püspök, nagyprépost a székeskáptalan képviselőjében, Markhot Gyula alispán dr. Kramolin Viktor főispán helyett, Schertl György m. kir. honvéd alezredes Lóskay Gábor dandárparancsnok helyett, dr. Rudnay Sándor polgármester, Kánter Károly az eueh. társulat országos igazgatója, Kiss Aladárné a budapesti oltáregylet nevében, Czeizel Gábor a kath. betegsegélyzőegylet, Vagner József a kath. kör, Jeszenszky Alajos a kath. kőműves-egylet nevében, Cseffalvay Aladár kath. legényegyleti másodelnök, Hevera János nyitra-alsóvárosi plebános-helyettes, Horvát Sándor c. gimn. főigazgató, kegyesrendi házfőnök, Glósz Lipót szt. Ferenc-rendi házfőnök, dr. Franciscy Lajos az egyházm. eueh. társulat igazgatója, Kubinyi Endréné a nyitrai irgalmas testvérek nevében, Ronchetti József tűzoltó parancsnok, Vagner József a szt. Zórád temetkezési egylet nevében.

A szegbeverés után feltűztek a rúdra a pompás zászlót, melynek pazar díszét csak most szemlelthetjük. Szövege nehéz selyem damasz, melyet vékony arany paszomány és hosszú arany rojt fon körül. Négy szögletéből arany himzész virágszálak futnak ki, melyek átfonják az oldalmezőket és melyen benyulnak a szövet középső részéig. Itt az egyik oldalon harántos fekvésben az oltári szentség, másikon az oltáregyletek védőszentjének Sz. Paskál Baylonnak képe látható. Az előbbi kép aranyal, az utóbbi színes fonállal van himézve. Mind a két keprek a kivitele bámulatosan finom tökélyű munkát állít szemünk elé. A himző-öltések úgy egymásba oivadnak rajtuk, hogy a legélesebb szem sem képes akárcsak egyetlenegy öltést megkülönböztetni, mintha nem túlv dolgoztak volna a himzett részekben, hanem a legfinomabb esettel. A jó Pásztorról nevezett ó-budai apácák művészi ügyességét és finom ízlését dicséri a remek kivitel, míg a zászló gyönyörű tervrajza dr. Bangha Istvánné urnőnek a műve.

**A díszmenet.**

A templomi ünnepség alatt az idő kitisztult, halvány napfény szűrődött át az ablakokon, odakint felszikkadt a lucok, úgy hogy a programba felvett díszmenet akadálytalanul indulhatott el az

egyleti közgyűlés és kiállítás helyszínére, a kath. kör helyiségebe.

Ez volt az ünnepély fénypontja. A tűzoltóság hatalmas zászlója nyitotta meg a menetet, melyben az összes katolikus egyletek résztvettek. A nyitrai zenekedvelők egyletének zenekara után, mely az egyletek mögött helyezkedett el, a koszorus leányok haladtak, kiknek sorai felett a felszentelt zászló, mint szelid égi nemtő, áldástosztólag terjesztgette lengő szárnyait.

A zászló mögött haladt az egylet tisztikara, választmányja, a papság és az ünnepelő közönség beláthatatlan sokasága. Résztvettek a menethen a templomban volt előkelőségek, katonai és polgári hatóságok. Az 1900-iki jubileumi nagy körmenet óta nem láttunk együtt annyi uri népet vallásos manifesztaációban a város utcáin.

A kath. kör helyisége előtt a díszmenetben résztvevő egyletek és a koszorus lányok sorrendbe állottak, tisztelgették a zászló előtt, azután szép rendben szétoszlottak, míg az egylet vezetőségével jött közönség bement a kör nagytermébe, a hol az évi közgyűlés folyt le a püspök ur ó méltóságának elnöklése alatt.

**A közgyűlés és a kiállítás.**

Kútvaszer István egyleti igazgató lelkes szavakkal üdvözölve az elnöklő főpásztort, folkérte őt a közgyűlés megnyitására. Ó méltósága választmányában mindenekelőtt a megjelent vendégeket üdvözölte, kiemelve ezek között különösen Kánter Károly várpalotai apát plebánost és a budapesti oltáregylet küldötteit, kiknek megjelenése az üzszerartás érzetét erősíti a két egylet között, és a tervszerű együttműködésnek zálogát képezi.

Ezután dr. Bangha Istvánné urnő, elnökterjesztette elő nagy gondjával összeállított, tartalmas, szép jelentését, melynek legkiemelkedőbb pontja volt a zászlóanyáról, özv. gróf Hunyady Imréné ó nagyméltóságáról való kegyeletes megemlékezés, „Nagy halála van kötelezve egyletünk”, úgymond „nagyméltóságú gróf Hunyady Imréné, Györy Felicitás grófnő, zászlóanya iránt, ki e tisztet elvállalni, ezen ünnepélyen a nagy távolság és súlyos hitvesi gondok dacára is megjelenni kész volt és gyönyörű szallaggal díszítette lobogónkat; — de a megjelenés reá nézve lehetlenné vált, férjének imént bekövetkezett elhunytja miatt. Igen nagy örömmel a felett, hogy hazánk katolikuságának egén tündöklő ezen elsőrangú esillagot nyerhettük meg zászlóanyának, köveit most legmélyebb részvétünk nagy és méltó gyászában, mely őt, családját, de a nemzetet is

érte férjének, a híhű, legpéldásabb életű katolikus férfinak elhunytával.”

Az elnöki jelentésnek idézett része mely hatást tett a közönségre, mely végre a lángbuzgalmú, érdemdús elnököt nagy ovációban részécsitette.

Nem csökkenő érdeklődés és figyelem között olvastattak fel ezután a titkári és pénztári jelentések. Kubinyi Endréné urnő titkári jelentéséből kitént, hogy a nyitrai anyaegyletnek ezidőszerint van 1142 rendes, 57 résztvevő és 128 jötevő tagja, 40 fiókegylete. Típula Amália urhölgy, pénztárosnő jelentéséből pedig a következő örvendetes adatokat jegyeztük ki: Bevétel volt 5889 kor. 21 fillér, kiadás 3227 kor. 66 fil. Pénztári maradvány 2661 kor. 55 fillér. A közgyűlés a felolvasott jelentéseket zajos eljenzéssel honorálta.

Az egylet tisztviselőinek és a választmányának választására került ezután a sor, de a program ezen pontját nem volt nehéz lebonyolítani, mert a püspök urnak szavai, melyekben köszönetet és elismerést fejezte ki a tisztviselő és választmányi hölgyeknek, élénk visszhangra találtak a közgyűlésnél, mely ennelfogva az eddigi tisztikart és választmányt egyhangu lelkesedéssel újra megválasztotta s ezzel a szép aktussal és Kánter Károly apát-plebános gyönyörű buzdító beszédével a közgyűlés véget ért.

Az egyleti kiállítás termében ekkor már ott lengett a középső asztal felett az új zászló, mely most, midőn teljesen kibontva szabadon volt látható, még élénkebb érdeklődésnek a tárgya volt. Maga a kiállítás tárgyainak sokféleségével, a szegény templomoknak szánt ajándékok értékével és a szebbnél-szebb kezimunkák gazdagságával, a közönség osztatlan tetszését és elismerését vívta ki. Volt is az egész idő alatt, a míg nyitva volt, igen sok látogatója, a városi és vidéki társadalom minden osztályából, a kik nem győztek csodálni egyreszről a kiállított tárgyak szépségét, másreszről az egylet elnököjének, a ki az egyleti tevékenység lelke, páratlan odaadását és áldozatkészségét.

A zászlószentelési ünnepély és a közgyűlés után dr. Bangha István ur a budapesti vendégek tiszteletére a Korona-szállóban díszebedet adott, míg a papi vendégek a püspök ur asztalához voltak hivatalosak. Dr. Bangha István díszebedjen résztvettek: Kiss Aladárné, Heinrich Gusztavné, Ghiczey Ida; a nyitrai oltáregylet részéről: dr. Bangha Istvánné, Sándor Pálné, Huszár Istvánné, Kubinyi Endréné, özv. dr. Nagy Józsefné, Nevery Ignácné, özv. Száitl Arnoldné, Típula Amália urnők, Bangha Ildi és Huszár Marianne kisasszo-

regében szokásos gyors hazasságkötést, de megis untig elég az egy napi ismeretség ahhoz, hogy az adott hűség szavával az esküvő napjának kitűzése után mint matkapar vajlek el egymástól a mőc fiatalaság.

Ha alázuhanó esők, vagy más valami elemi közbeszólás lehetlenné tenné az ünnep megtartását, akkor a hivatalos közegek atyailag gondoskodnak, hogy az ujonnan kitűzött határnap általános köztudomásra hozassék.

S ilyenkor megmozdul az egész vidék. Nemcsak az oláhok, hanem közel s távolról a kaputos érdeklődő népség is iparkodik a Gaina esucsára, hogy szemtanuja legyen e páratlan vásárnak, az egyszerű nép zamatos, költői multságának.

Nem egy fess leány irigykedve nezi az ünnepiőbe bujtatott bogarszemű látat, kit vasárra visznek a Gaina esucsára, holott ő csak eladó, mint az üvegházba zárt virág s ha el is adják, úgy adnak tul rajta, hogy előbb jól megrazzak zsebőket a szegény öregek s busasan rajzetnek az eladott esemetere.

Már a vásár előtti napon karavánokban tődul e nép Gaina esucsára. Ki gyalog nem győzi, ott vaunak a biztos járásu apró mőc-lovak, elviszik azok egyentetes, meggondoit lépésben akár a bihari havasokra is.

Ezek hozzák föl a szerény árut is. A bozontos lő fanyergében büszkén ül a vásáros, hátul meg a fanyereghez kötve két oldalt lőbaszkodik a középen nyiló zsák, mely titkos méheben rejtegeti a 4—5 korona értékű árut.

Midőn lebukik a nap a magas ormok mögé, lobogó lángkevek világítanak be az éj sötétjébe s ezek kellemes fénye mellett, muzsikaszó hangjainál elmulat, ráncra kerekedik a szilaj kedvű fiatalaság, az öregebbek meg leheveredve az illatos fűbe, majszolnak — közbe-közbe nagy kortyokat nyelve a bundás palinkából — a hazulról hozott ünnepi kalácson.

Hűho, daridó járja a hegyet, az ebredő nap-sugar is irigykedve nezi a duhaj nepeket s arany sugaraival esillagot mezbe öhözteni az egész természetet. Rejyezát, a bihari, gyergyói havasok s a Hargitták egnek meredő sziklacsportozatai megfűrődnek a lassan kelő nap bibortényében s köroskörül alattuk feltűnnek Erdély, Bihar es Arad szetszört falui.

Mialatt a völgyekben s hegyoldalakon bandukolő nép feltőtöt Gaina ormara, addig összehevenyeszik itt hamarjában a csárdát, egyehány facölöp tetejében sűrű gallyak, lent egy hosszú asztal a kellő lőcákkal — s kész a fogadó.

A zsakokból is lassan előkerül az egyszerű

porteka: ibrikek, virágtartók, zöld uborka, száraz foghagyma és cseresnye. Azonkivül a mőc különlegességek, szűcsáru, vaszon-mű s egyéb mőc apró divatcikkek. Legnagyobb keletje van a szepen vésett tüköknak és havasi kűrtöknek, melyekbe ha belefuj a jőtűdejű fáta, bűgő hangja messzire hebarangolja az erdők melyet s százszerosan visszaverődik a bercek sziklairoi.

Juhturó, tordai mezeskalacs s a szabad ég alatti laekonyha mindenfele sűtje-főtte eleget tesz a gyomor kívánalmainak.

Egyszóval van itt minden, cifra zene, harogó dal, ropogó tánc s a mi lő nem csak bor es kalacs, de leány — villogó szemű, őztermetű oláh fáta is — apró penzen vehető.

A ki látni akarja az egyetlen leányvásárt, ne sajnálja a fáradságot, menjen el, nezze meg s meglátja, hogy szövdőnek a szunnádó szerelem, a jövő boldogság láthatatlan szálai ott főt a suhogó erdők, egbe nyuló bercek ölen, havasi kűrtök es esimpolyak költői hangjainál — a nevezetes Gaina orman.

Aki látni akarja, próbálja meg, hátha oleső áron juthat egy kis szereucsehez es megvásárolja apró penzen azt, amit az emberek hosszú kombináció után is ritkán érnek el a — családi boldogságot.

nyok; továbbá a háziúron, dr. Bangha Istvánon kívül, Kútvaszer István e. kanonok, oltáregyleti igazgató, Kubinyi Endre püspöki pénztáros és dr. Franciscy Lajos theol. tanár. Ebéd alatt a jelen volt urak lelkes felköszöntőkben ünnepelték a budapesti és nyitrai oltáregyletek buzgó vezetőit és áldozatkész tagjait.

Ebéd után a budapesti vendégek még néhány látogatást tettek, azután a fél 5 órai vónattal elutaztak. Kedves emléket vihettek és vittek is magukkal, mert a nyitrai oltáregylet ünnepe méltó volt az alkalom magasztosságához és az egylet nagy hívatásához.

### A Nyitra alsóvárosi közbirtokosság közgyűlése.

Folyó hó 15-én tartta meg a Nyitra alsóvárosi közbirtokosság az ő évi rendes közgyűlést a város-háza nagytármében. A közbirtokosság közül sokan jelentek meg, mert a tisztújítás is napirendre volt kitéve.

A városban már hetek óta híre járt, hogy a közbirtokosok egy része a közgyűlésen éles bírálatot fog gyakorolni az eddigi vezetés, de különösen Juhász Sándor közbirtokossági felügyelő eljárása fölött.

Ezen ugynevezett ellenzéknek Tauszig Dávid közbirtokos volt a mozgatója, a ki különösen Juhász Sándor ellen agitált, és helyette más felügyelőt akart választatni. Az elégedetlenek szavazó-lapján Herczegh István közbirtokosnak (Dr. Szulyovszky Dezső ügyvédi írónak) a neve volt kinyomtatva, s a gyűlés kezdetekor úgy látszott, mintha számbavehető küzdelem következne.

A gyűlést a közbirtokosság elnöke Dr. Thuróczy Károly nyitotta meg, minthogy azonban a közigazgatási bizottság a gyűlésre, az új erdő-törvény értelmében Dr. Rudnay Sándor városi polgármestert küldötté ki, az elnökség ezt illette meg.

Dr. Rudnay Sándor az elnöki székelt el is foglalta, s a gyűlést mindvégig tapintatosan vezette.

A számvizsgáló bizottság jelentésével betervezett évi mérlegre nézve Mérey Lajos és Árpássi Imre felszólalása után elhatározták, hogy ezentúl a számadások kinyomattassanak, és a közbirtokosoknak rendelkezésére álljanak, de a szétküldés és postaköltség megtakarítása céljából minden közbirtokos a neki járó példányt a közbirtokossági felügyelőnél önmaga vegye át, vagy hozassa el.

A tisztviselők fizetését a megyékben állapították meg, s ezen tárgynál az ellenzéknek akárok részéről Herczegh István szólalt fel, kifogásolva a felügyelőnek fizetését, eljárási díjait és fuvarköltégeit. De midőn fölvilágosítást nyert, hogy ezen költségek — beleértve a kiküldött választmányi tagokét is — egy évben mindössze 90 koronát tettek ki, indítványát visszavonta, s kijelentette, hogy őt tévesen informálták.

Az alapszabályokat a földművelési miniszter leírata értelmében módosították, a végleges szövegezéssel a választmányt bízva meg.

Juhász Sándornak a városi vízvezetékre vonatkozólag tett indítványára nézve azon javaslatot tette a választmány, hogy a közbirtokosság az előmunkálatok 100 koronáig terjedhető költséget ad azon esetre, ha Nyitra megye, Nyitra város és a nyitrai püspökség azokhoz egyenként legalább ugyanannyival járulnak hozzá, és ha a kormány a szakközvetítést díjtalanul engedi át.

A közbirtokosságnak a várossal szemben fennálló tagosítási költségkövetelésének, és adó-előleg követelésének behajtásával — teljhatalommal — a választmány bízott meg, de egyúttal köteletségévé tették a végeredményről a közgyűlésnek jelentést tenni.

A Kalvaria-hegyen felállítandó mészegetőre nézve a közgyűlés azt határozta, hogy egyelőre ezen üzletet nem kezdeményezi, de ha a mésznek árát a mostani mészegetők fölemelnék, ez esetben nem zárkózik el a közbirtokosság az elől, hogy a város lakosainak érdekében, olcsóbb meszet bocsásson áruba.

Ezen tárgynál dr. Kállai Armin élesen kielt azon áru-uzsora ellen, hogy míg a dévény-uffalusi mészegetőből loco Nyitra, 100 métermázsza meszet 190 koronáért lehet kapni, az itteni piacon a mészért nagyban 240—260 fillert, kicsinyben pedig 320, sőt néha 360 fillert is kell fizetni. Legnagyobb érdeklődést keltette — miként már említettük — a választás.

Az elnökre nézve nem volt semmi ellenáramlat és így dr. Thuróczy Károly eddigi elnök közfelkiáltással lett — dr. Kállai Arminnak javaslatára — további 3 évre megválasztva.

Ezután következett a felügyelő-választás. Ismét dr. Kállai volt, a ki Juhász Sándor érdemeit kiemelve, őt ajánlotta. Nehányan zajongtak ugyan, Paschek Viktor, Tauszig Dávid, Reinkopf Jakab kiáltottak is, hogy nem, minthogy azonban szavazást 10 tag szabályszerűen nem kívánt s a túlyomó nagy többség Juhász Sándor nevet hangoztatta, őt eljenezte, az elnök őt közfelkiáltással megválasztottnak jelentette ki.

Ugyanúgy lettek megválasztva: pénztárnokul Aitner Ferenc, jegyzőnek Bieliczky Elek, ügyészek Dombay Hugó, eddigi tisztviselők.

Választmányi tagok a következők lettek egyhangúlag: Árpássi Imre, Csernyák Rezső, Felsner János, Huszár István, Kubinyi Endre, Mercader Ede, Mérey Lajos, Morton József, Palásthy Vilmos, Reeska János és dr. Rudnay Sándor.

Es így a választmányból kimaradt maga Tauszig Dávid, s nem jutottak be az általa propagáltak közül: Herczegh István, Vass Mór, Rasskó Timót, Köck Antal, Arnold Balint és Sevesik Antal.

Póttagok lettek: Arnold Balint, Hamburger Gyula, Richter Károly és Reinkopf Jakab.

Számvizsgálók lettek: Hervérth János, Palkó Ernő és Rasskó Timót.

## Ujdonságok.

**Egyházmegyei hírek.** Pechány József, zlicheói plébános július 1-ével nyugdíjba megy; a plébánia vezetése ideiglenesen Chilkó Pál ottani segédlelkészre bízott.

**Dr. Csernoch János** orsz. képviselő a verbóci árvízkarosultaknak 200 koronát adományozott. Ő méltósága azonkívül, mint örömmel értesülünk, míhlyt a katasztrófáról tudomást szerzett, azonnal a belügyminiszteriumba sietett és felhívta Széll Kálmánnak figyelmét az elemi csapás sújtotta vidékre. A kormányelnök meg is ígerte, hogy iparkodik fog nyomorokon valami nagyobb szabású segélyvel enyhíteni. — Ha jól emléksünk, az utolsó választásnál Verbóc tiszta lutheranus községe csaknem kivétel nélkül mintegy 150 ember dr. Csernoch János ellen szavazott. A praelatus ur ezen tetteből tanulhatnának a zsámtokrethi és a póstyéni kiskirályok, hogyan kell bánni az ellenféllel.

**Kinevezés.** Tribus Béla, nyitrai jogyakornok az érsekújvári járásbírószághoz aljegyzővé, Buzna János nyitrai, Varannay János szeneci, Mérey Andor érsekújvári, Adamis Pál nyitrai, Aitner Lajos vagújhelyi írodai segédtszettek írodatisztekévé nevezettek ki.

**Kinevezés a postán.** A kereskedelemügyi m. kir. miniszter Kertész Gyula posta-távirda tisztet, a nyitrai posta-hivatalnak tehetséges és szorgalmas pénztárnokát, — Majeresak József posta-táv. tisztet, a szeneci hivatal főnökét és Kilián Károly posta-táv. tisztet, a nagy-tapocsanynyi posta-hivatal főnökét, posta és távirda főtisztékké nevezte ki. — Gratulálunk!

**Szigorlat.** Csernyey István nyitrai alsóvárosi segédlelkész és elemi leányiskolai hitoktató f. hó 14-én a budapesti kir. magyar tudományegyetemen az alapvető és ágazatos hittanból szép sikerrel szigorlatot tett. Fiatal barátunkat, ki sok oldalú elfoglaltsága mellett e legnehezebb tárgy elsajátítására szentelte szabad idejét, Melegen üdvözljük.

**A nyitrai szépítő-egylet** július 6-ára tervezett népnánpelyet az időjárás célszerűtensége miatt augusztus 3-ára halasztotta.

**Köszönetnyilvánítás.** A nagyszombati Orsolya-rend tagjai ez uton fejezik ki forró köszönetüket Bende Imre püspök ur ő méltóságának 400 korona kegyes adományáért, ugyszintén Nyitra város nemesein érző közönségének azon szíves fogadtatásért, melyben a rend két tagját részesítették, és azokért a kegyes adományokért, melyeket a rend által fentartott iskolák fejlesztése érdekében áldozatul hozni szíveskedtek.

**Előléptetés.** Manják Alajos trencsényi igazgató a VII. fizetési osztály második fokozatába, Travnik Zsigmond trencsényi tanár a VIII. fizetési osztály második fokozatába, Szukovathy Ottília trencsényi internatusi igazgató és Katona Lajos trencsényi tanár a IX. fizetési osztály első fokozatába, Csaki Irma és Hadik Ilonka trencsényi segédtanítónők a XI. fizetési osztály második fokozatába, Dvóresak Ferenc szeneci, Stubner Simon galgóci, Dworzacek János szeneci állami polgári iskolai tanítókat a IX. fizetési osztály harmadik fokozatába léptették elő.

**A nemzetiségi bizottság ülése.** A legutóbbi rendes vármegyei közgyűléstől kiküldött nemzetiségi bizottság f. hó 18-án Markhot Gyula alispán elnöke alatt ülést tartott, melyen megjelentek Eszterházy János gróf, Mérey Lajos, dr. Janits Imre, dr. Kostyal Miklós és dr. Franciscy Lajos. A bizottság beható tanácskozás után Mérey Lajos nézeteihez csatlakozva elhatározta, hogy a feldolgozandó anyagot pontonként fogja megvitatni, s ezen megvitatás eredményéhez képest fogja kidolgozni a közgyűlés elé terjesztendő javaslatokat. E célból a bizottságnak gyakori ülésekre lesz szüksége, s működésé, ha a közgyűlés állandósítja a bizottságot, hosszú időt vesz igénybe. A legközelebbi ülés június 30-án fog tartatni, melyen a közoktatásügyi szempontok és kívánalmak kerülnek tárgyalás alá.

**Tömeges kilépés.** Vettük a következő sorokat: A nyitrai kereskedő társulat T. választmányának Nyitra. Alulírottak ezennel kijelentjük, hogy a mai napon kereskedő társulati egy-lethől kilépünk, a mit tudomásul venni szíveskejük. Nyitra, 1902. jun. hó 19-én. Biff János, Bekei Fülöp, Krausz Vilmos, Carl Richter, Vajda Izidor, König Lipót, Fischer Mór fia, König Armin, Edinger Rudolf, Aitner Ferenc, Knopf Salamon, Krausz és Társa, Josef Fink, Felsner Jón., Schik Gyula, Weigl Antal, Fellner Jakab, Ronchetti József, Sarlay Ádám, Sonnenschein Albert, Stansky József, Ignacz Zobel, Back Márk fia, Huszár István, Verő Sándor, Bardech Henrik, Steiner Herman, Hirschfeld Herman, Kohn Rezső, Szurmay József, Csernyák Rezső, Guth Rezső, Kramer Adolf, Hoff Izidor, Rosenfed Sándor, Iritzer Zsigmond, Taussig Ignác, Pollak Károly.

**Nyári multság.** A nyitrai kath. közművelődési és segélyező egylete az egylet pénztára javára június hó 22-én Nyitra, a püspöki szigeten nyári multságot rendez. Kezdeté délután 3 órakor. Belépti díj: személyjegy 80 fl., család-jegy 2 kor. 40 fl. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak. Program: Délután fél 3-kor kivonulás az egylet helyiségéből. 3 órakor társasjátékok, versenykuglizás, jux-tombola, világposta, melynél a legtöbb levelező-lapot nyerő hólgy értékes virágcsokrot kap; zenekedvelők egyletének hangversenye, tréfas szavaltok és monológok. Este 9 órakor tánc cigányzene mellett.

**Óvakodjunk a repülő golyóktól.** A nyitrai honvédezd a Zobor-hegy deli lejtőjén június hó 25., 26., 27. és 28-án reggeli 6 óratól kezdődőleg a lövöldétől a Zobor-hegység felé délkeleti löiránnyal éles tölténnyel fog lövöldözni. A lakosság figyelmeztetik, hogy az említett napokon a löirányban lévő erdőben való tartózkodástól, vagy járkálástól, miután az életveszélylyel jár — óvakodjunk. A céllövés idejében a lövés idejében a magaslaton vörös zászló fog kitézteni és megfelelő számú örök fognak kiállítatni.

**A Nyitrai megyei Gazdasági Egyesület** ez uton mond halás köszönetet Méltóságos Bende Imre megyes pü-pök úrnak, valamint a póstyéni fogyasztási szövetkezetnek, a Nyitrai Takarékpénztárnak és Huszár István urnak, kik a pozsonyi kiállítás költségeire adakozni szívesek voltak.

**A katonák terményszükséglete.** A nyitrai megyei gazdasági egyesület tudatja a közönséggel, hogy a pozsonyi cs. és kir. V. hadtest hadbizottsága 1902. szeptember 1-től 1903. aug. 31-ig széna, szalma, kőszén szükségletét biztosítani kívánja. Felhívja tehát az érdeklődőket, hogy

a hadtest-parancsnokság erre vonatkozó hirdetményét a nyitrai megyei gazdasági egyesület hivatalos helyiségében jun. 28-ig a hivatalos órák alatt megtekinthetik.

**A nyitrai kath. kör** június hó 29-én, sz. Péter-Pál napján délután a zabori zárdában táncal összekötött nyári mulatságot rendez. Belépti jegy személyenként egy korona, családjegy két korona. A tánc 8 órák kezdődik. A vigalmi bizottság többek kívánatára mérsékelt árú ebédet is rendez, melyre jelentkezések f. hó 25-ig a kath. körben elfogadtatnak.

**Markhot alispán párbaja.** Markhot Gyula alispán azon támadások miatt, melyek ellene a „Ny. Ellenőr“-ben megjelentek, provokálta a lap szerkesztőjét, Seress Imrét. Markhot segédei dr. Gutvill Pál és dr. Gyürky Géza, míg Seress maga részéről dr. Halasi Lipótot és dr. Szulyovszki Dezsőt nevezte meg. A segédek e hó 20-án és 21-én tárgyaltak és abban állapodtak meg, hogy egy becsületbírósgot állítanak össze, melynek feladata leendő megállapítani, vajjon Seress köteles-e lovasias elégtételt adni, vagy sem. Mint halljuk, a két fél segédei már megegyeztek a becsületbírósg két-két tagjában, s ezek együtvéve ma szombaton délután, vagy holnap vasárnap közösen megválasztják elnöküket. Ez a becsületbírósg fogja megállapítani; vajjon van-e helye a „lovasias elégtételnek“ és ha igen, milyen formában? — Markhot alispánnak eljárását nem helyeselhetjük. Egyrészt, mert az ilyen intézésnek elvből ellenségei vagyunk; másrészt pedig azért, mert őt, mint alispánt támadták meg, ha tehát sértve érzi magát, azzal ő állásának tartozik, a vármegye közönségének is, hogy ennek is adassék elégtétel. Mi az elégtételnek ezen módjával — bármi legyen is a vége — nem lehetünk megegyedve.

**Történelmi mese.** Ilyen cím alatt egy füzet jelent meg Czeizel Gábor praelátus, nyitrai kanonok úrtól e napokban. A tudós szerző azzal a nagyon elterjedt tévedéssel foglalkozik, vajjon igaz-e, hogy Podmaniczky István volt nyitrai püspök (1512—30) áttért a Luther tanára és megvádolt, mint ez több történelmi munkában van feljegyezve. Szerző a bécsi cs. és kir. házi levéltár és közös pénzügyi levéltár okmányaiból bebizonyítja, hogy Podmaniczky István püspök már 1530-ban meghalt, tehát azon időben, mikor azon nők kik egymásután mint feleségei vannak feltüntetve, még a világon sem voltak. — 1530. okt. 10-én ugyanis fogóságai már Bécsbe kerültek, mint *néhai* püspöké, a királyi fískushoz, s ott a királyi kedvenc emberei közt szétesztattak. Hogy ki mit kapott, arról okmányt is mellékel a praelátus ur. — A püspöknek halta után való megreformálását azok erőltetik, a kik a mostani Podmaniczkyknak a régiekkel való összeköttetését szeretnék létrehozni. — Ezeknek törekvését most egy esapásra elvágta Czeizel praelátus ur füzeté, mely a fenti cím alatt Budapesten a Stephaneum nyomdájában jelent meg.

**Adomány.** Engel József, Ferenc József-rend lovagja, a nyitrai kath. Kőműves-egyletnek 10 koronát adományozott.

**A nyitrai lövőtér átalakítására** a honvédelmi miniszter 5300 koronát engedélyezett. Ezen munkálatok eszközölesére f. é. július hó 4-én d. e. 10 órák versenytárgyalás lesz a nyitrai honvédelmi bizottság kezelt-tiszti irodájában. A kik versenyezni óhajtanak, a feltételeket a fentnevezett irodában a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetik.

**Nyitra város vízvezetése.** Juhász Sándor mernök, ki városunk sok közügyét nagy előszeretettel szokta volt felkarolni és sok felbomlott gondolatot lépett nyilvánosságra, t. i. nyilvánosságra, t. i. Nyitra város vízvezetékével. Juhász ur úgy tervezi a városi közgyűléshez beadott javaslataiban a dolgot, hogy a felső réteken kutat furat, mert reméli, hogy a zaborvidéki csapadék ott egyenlő mérvben gyülemlik össze, hogy az egész várost elláthassa ivóvízzel. Dr. Rudnay Sándor polgármester a várost körvevő réteken eszközölt probafurások által megállapította, hogy a Zabor és annak szomszédságában levő hegyek csapadék vizeinek gyűjtő medencéjét, a városi felső réteken találjuk. Meg lett állapítva az is,

hogy ezen rendelkezésre álló vízquantum a legnagyobb aszály esetén is elegendő arra, miszerint a város lakosságának 9000 hectoliter napi víz szükségletét. — 24 óránként és fejenként 50 liter vizet számítva — mesterséges víznyomás segélyével ugyan, de bőven szolgáltató.

A víztartókat Juhász ur a püspöki várcasemattáiban mintegy készen találja és úgy tervezi, hogy a víz nyomással ide szorítottatnak, honnan azután eloszlik a városi fogyasztókhoz. Ezen mű létesítése megközelítő számítás szerint 240.000 koronába kerül.

A szükséges tőkének beszerzését nem tarja nehézség. Amennyiben a közbirtokosságnak rendelkezésére áll:

1. Készpénzben	k. 12.000
2. Előlegzett adó követelésekben	" 10.000
3. " tagosítási költség követelésekben	" 18.000
<b>Összesen:</b>	<b>k. 40.000</b>

A hiányzó 200.000 korona magára a létesítendő vízvezetési műre és a közbirtokosság tulajdonát képező ingatlanokra fölveendő annuitásos kölcsön fölvetelével volna biztosítható.

A jövedelmezőséget illetőleg, aproximativ számítás következik:

**I. Bevétel:**

Vízszolgáltatásért, 18.000 lakos után naponként és fejenként 50 litert véve, vagyis naponként 9000 és évenként 3,285.000 hectolitert, minimális 1 fillérrel számítva, az évi brutto bevétel k. 32.850 tenne ki.

**II. Kiadás:**

1. 200.000 korona kamat és törlesztés részlete	k. 10.000
2. 40.000 k. 4% kamata (jövéd.)	" 1.600
3. Fűtő- és gépházi anyagok	" 5.000
4. Szerelő és fűtő	" 2.400
5. Napzámos munka	" 1.200
6. Igazgatás és kezelés	" 2.000
7. Értékesítési alap	" 4.800
<b>Összesen:</b>	<b>k. 27.000</b>

A bevételeknél a vízszolgáltatás egység árát hectoliterenként a szokásos 2 fillér helyett csak 1 fillérrel vette fel, azon szempontból indulva ki, hogy a közbirtokosság nem tisztán nyereszkedési vágyból létesíti a művet, hanem kiváltképpen azért, hogy a régi vízmizeriákon segítve, a várost és többi polgártársait olcsó víz élvezetéhez segítse.

Már ezen minimális víz szolgáltatási ár mellett is beigazoltunk látszik, hogy az évi bevételek, az összes szükségleteket nemcsak fedezik, hanem 5850 koronával nagyobb bevételt helyeznek kilátásba.

**A budapesti Jézus-társasági atyák** házában több szoba van állandóan berendezve azon világi papok, szerzetesek s világi urak számára, kik sz. gyakorlatot tartani szándékoznak. E sz. gyakorlatok tetszés szerinti három, öt, hat vagy nyolc napig tartanak. Nincs kizárva annak lehetősége, hogy egyesek tarthassák meg szent gyakorlatait; de kívánatos, hogy közösen többben végezzék ez ajtatosságot. A közös sz. ajtatosság az egész éven át minden hatfőn este veszi kezdetét egy Jézus-társasági atya vezetése mellett. A résztvevő szándékozó jelentésk magukat idejekorán alulírott nál, Budapesten (VIII., Mária-utca 25. sz.) Riesz Ferenc S. J.

**Német császár a kereszttről.** Vilmos császár minap Aachenben a város házában a következő beszédet mondotta: Ha minden irányban meg akarunk felelni nagy feladatainknak, nem szabad felednünk, hogy az ősalap, a melyen birodalmunk keletkezett, elődeink egyszerűségében, istenfelelmeben, magas erkölcsi nézeteiben gyökerezik. Hogy ránehezett országunkra a múlt század elején Istenünk sújtó keze! De a nyomor kohójában a gondviselés karja hatalmasan összekovácsolta és összehozta a vasat, míg a fegyver elkészült! *Igy várom el önöktől is mindnyájuktól, lelkesedtetől és világiaktól egyaránt, hogy segítsenek nekem a népben fenntartani a vallást.* Együtt kell dolgoznunk, hogy a german törzs egészséges erjét, erkölcsi alapját megtartsuk. De ez csak úgy lehetséges, ha megtartjuk vallását és ez mind a két felekezetre nézve egyaránt áll. *Annal nagyobb az én öröömöm ma, hogy az egyház urainak, a kik itt képviselve vannak, olyan hirt hozhatok, a melyet büszkén közlök önökkel.* Itt áll Loe tábornok, királyainak há-éges szolgája. *Innen küldtük Rómába a szent atya jubileumára és mikor átadta neki szerencsekívánataimat és jubileumi ajándékomat es bizalmas beszélgetésben felvilágosította, milyenek az állapotok a mi német tartományainkban, a szent atya azt válaszolta neki, hogy örömmel szolgál, hogy megmondhatja neki, hogy min-*

dig sokat tartott a németek és különösen a német hadsereg jámborságáról. De mondhat neki még egyebet is és ezt is közölje császárával. *Az ország Európában, a hol még fegyelem és rend van, a hol a hatóságnak tekintélye van és az egyházat tisztelik s a hol minden katolikus háborítatlan élhet hitének, az a német birodalom, s ezt a német császárnak köszönheti.* Ez feljogosít engem arra a kijelentésre, hogy mind a két felekezetünknek egymás mellett azt a nagy célt kell szem előtt tartania, hogy az istenfelelmet és a vallás tiszteletét fentartsa és erősítse. Akár modern emberek vagyunk, akár ezen vagy azon a téren működünk, az mindegy. A ki életét nem a vallásra alapítja, az elveszett. Így akarom én is, minthogy ezen a napon és ezen a helyen nemcsak beszélni, hanem fogadalmat tenni is illik, ezennel megfogadni, hogy az egész birodalmat, az egész népet, e parancsnoki kar által képviselt hadseregemet, a birodalmat magát és házatam a kereszt alá állítom és annak az oltalma alá, a kiról Péter apostol azt mondotta, hogy másban nincs üdvösség és hogy az embereknek nem is adatott más név, a melyben üdvözölhetnének s a ki maga azt mondotta magáról: Az ég es a föld el fog mulni, de az én szavaim nem mulnak el.

**Dr. Egressy pőre.** Dr. Egressy Sándor, nyitrai ügyvéd váltóhamisítási pőreben, mely teljes négy napig tartott, lapunk zártakor (esti 7 órákor) még nem hirdették ki az ítéletet.

**Vizsga.** F. hó 7-én a felső-köröskényi iskolában szép sikerrel folyt le az évfárá vizsga, mely délelőtt félkilenc órától délután felegyig tartott az összes felső-köröskényi intelligencia jelenlétében. Úgy az elnöklő gondnoksági elnök, Mérey Lajos ur, mint a többi jelenlevő urak és hölgyek is nagyon meg voltak lepelve a gyermekeknek a magyar nyelvben tanúsított kitünő előmenetelétől. Az említett iskola-gondnoksági elnök egyetértőleg a többi intelligenciával nagylelkűen gondoskodott a gyermekek megjutalmazásáról, a mennyiben minden gyermek szép és értékes ajándékot kapott, sőt a tanítónak sikeres munkálkodása feletti meglegedését is nyilváníttotta. Minden iskolának ily nemes-szívű, áldozatkész gondnokot kíván. *Egy jelenvolt.*

**Pöstyén fürdőt** a jun. 19-én kiadott s hozzánk beküldött névjegyzék szerint 2048 vendég látogatta. — Tudósítónk jelenti, hogy a vendégek legnagyobb része cseh és morva. Alig hallani más nyelvet a fürdőzők között, mint a csehet. A színházban azonban németül játszanak, melyet az osztrák szlávok szorgalmasan látogatnak. Látszik, hogy a német gyűlölet a magyar határon innen szünetel, meg azután az is megmagyarazza a színpártolást, hogy a pöstyéni színpár kitünő erővel van ellátva.

**Hol nincs zsidó?** Nyitra vármegye összesen 430 községet számlál (beleértve a városokat is). A legújabb statisztikai összeírás szerint a zsidók száma a vármegyében 24,935, vagyis az egész népességnek 5,80/100-án. — E között a 430 község között van 25 község, melyben egyetlen egy zsidó sem található. Ezen községek a következők: Galgóc járásban Poszátka; a miavai járásban Podkilava (907 lak.); a nagy-tapolcsányiban: Kakasfalu, Kis-Jacsz, Nagy-Bodók (822 l.), Pacolaj, Vittkóc; a zsámbéthyi járásban: Chinorán (1864 lakos), Chudolehota, Libichava; a pöstyényiben: Kis-Orvistye, Kocúric, Lancsár és Tyapkó; a privigyében: Alsó-Lelóc, Chrenóc (341 l.), Dubnica, Hradec (337 l.) Kis-Lehotka, Morovno, Poljusz, Szees, Szolka; végre Tövisfalu (363 l.) a szakolcai és Komárno a vagujhelyi járásban. Ezen községek egy része — igaz — olyan, hogy a néphumor szerint „egy zsidót sem bír eltartani“; azaz szegény és kevésbé népes. A fenti kimutatásban ugyanis ahol nem tettük ki a lakosok számát, ott azok nem üti meg a 300-at. De mint látjuk vannak olyanok is, melyeknek minden esetre telnek egy zsidóra, és még sem tartanak. Ebből két tanulságot vonunk le, egy közzgazdasági és egy politikait. Közzgazdasági tekintetben a nevezett községekben a nép aránylag vagyonosabb, mint másutt, sőt mondhatni jómódú, míg politikai szempontból tekintve a községeket azok függetlenebbek. Vegyük pl. csak a privigyéi járást, hol az ellenzéknek az ott birtokos Pálffy uradalommal kellett megküzdenie és mégis az utolsó (1901. júl. 23-án) lezajlott képviselő-

választáson a zsidómentes községek 119 néppárti és csak 22 kormánypárti szavazatot adtak le. Pedig ez utóbbi számban benne vannak a bírák és Pálffy grófnak összes alkalmazottai és általa fizetett emberei.

A zsidók elterjedése Nyitravármegye 12 járásában következőleg oszlik meg:

	arányszám,	abszolutszámok
Privigyei járás	2 <sup>0</sup> / <sub>100</sub>	860
Miavai "	2 <sup>6</sup> / <sub>100</sub>	742
Vágsellyei "	3 <sup>5</sup> / <sub>100</sub>	1254
Nyitrai "		
(Nyitraváros nélkül)	3 <sup>8</sup> / <sub>100</sub>	1690
Zsámbokréthi járás	4 <sup>3</sup> / <sub>100</sub>	868
Ersekújvári		
(Ersekújvár nélkül)	4 <sup>7</sup> / <sub>100</sub>	1427
Szokolcai járás		
(Szokolca nélkül)	5 <sup>0</sup> / <sub>100</sub>	1372
Szenicei járás	5 <sup>5</sup> / <sub>100</sub>	1822
Pöstyéni "	5 <sup>5</sup> / <sub>100</sub>	1328
Galgóci "	6 <sup>2</sup> / <sub>100</sub>	2219
Vágújhelyi járás	7 <sup>7</sup> / <sub>100</sub>	3064
Nagy-Tapolcsányi j.	8 <sup>3</sup> / <sub>100</sub>	2883

Ha tehát tisztán közigazgatásilag vesszük a járásokat legtöbb zsidó van a nagytapolcsányi és vágújhelyi, ellenkezőleg legkevesebb a privigyei és miavai járásokban; a nyitrai járás mint látjuk eléggé gyengén van reprezentálva. Más kép alakul azonban a viszony, ha a nyitrai járást földrajzilag vesszük, vagyis a területén levő, de közigazgatásilag kivett Nyitravárost beleértve. Ha ugyanis Nyitravárosnak keresztény és zsidó lakosságát hozzá számítjuk a járás lakosaihoz, akkor a nyitrai járás az összes járások közt a legmagasabb percent számot, vagyis 9<sup>0</sup>/<sub>100</sub>-t tünteti fel. Feldúmulja eszerint valamivel még a nagytapolcsányi járás zsidósázaikat is.

A zsidók kiváltképpen egyes megyei gócpontokban csoportosulnak. Legmagasabb arányszámokban azonban mégis Nagy-Tapolcsányban fordulnak elő az egész vármegyében, hol összes számuk 1676, vagyis az ottani lakosságnak 33<sup>9</sup>/<sub>100</sub>-át. Azaz Nagy-Tapolcsányban több mint minden harmadik ember zsidó. Ezután következnek Vágújhely 1617 zsidóval, ami 30<sup>5</sup>/<sub>100</sub>-nak felel meg; Nyitraváros 3674 mózes vallású lakosa 24<sup>9</sup>/<sub>100</sub>-át kepezi a város lakosságának. Nyitra után legmagasabb rekordot ér el Verbő 19<sup>7</sup>/<sub>100</sub>-al.

A közvélemény Galgócot tartja „zsidófészeknek” pedig ott a 8826 lakos közül „csak” 1187 vagyis 13<sup>4</sup>/<sub>100</sub> percent a zsidó; ezután mindjárt Pöstyén nyeri el a pálmát meg Holics, mert az előbbiben 12<sup>9</sup>/<sub>100</sub>-al, Holicsban pedig 12<sup>2</sup>/<sub>100</sub>-át kepezi a zsidóság. Jelentékeny számban (1504) vannak még Ersekújváron: 11<sup>3</sup>/<sub>100</sub>.

Ha ezeket a zsidók által sűrűn lakott gócpontokat kivesszük a járásokból, úgy ez utóbbiak zsidó-percentje szemmel láthatólag módosul. Így pl. a szokolcai járásban, ha eltekintünk Holics-tól, úgy a járás 5<sup>9</sup>/<sub>100</sub> zsidóval azonnal 1<sup>8</sup>/<sub>100</sub>-al szállnak alá, vagyis a vármegyének csaknem „legzsidómentesebb” járásává lesz; mert ezt csupán a privigyei járás előzi meg, melyben ha Privigyétől eltekintünk csak 1<sup>7</sup>/<sub>100</sub> a zsidó. Örvendetes tény azonban a keresztény lakosságra, hogy a zsidók számáránya az utolsó népszámlálás óta 1<sup>1</sup>/<sub>100</sub> százalékkal, vagyis, mint már előző alkalommal is kimutattuk, teljes 2594 fővel apadt meg a vármegyében. Es ezen apadás 20 év óta állandóan észlelhető, míg ugyanis 1880-ban 7<sup>6</sup>/<sub>100</sub> százalékat képeztek a lakosságnak, e százalék tíz év múlva leszállott 6<sup>8</sup>/<sub>100</sub>-ra, jelenleg pedig 5<sup>9</sup>/<sub>100</sub>-ra tesz ki, nagy öröme az antiszemitaoknak és bizonyára a zsidóknak is.

**A hadgyakorlat haszna.** Mi eiből emberek nem igen tudnak méltányolni, micsoda közvetlen haszna van reánk nézve a hadgyakorlatnak. Legfőkébb a korcsmáros, meg a hentes „köpte a markát”, mikor úgy 30—40 000 ember vonatott össze valamely vidéken. Az őszi hadgyakorlatoknak azonban, melyek tudvalevőleg Holics és Sasvár vidéken fognak lefolyni, Nyitravármegye is megéri hatását, amennyiben a kereskedelmi miniszter az utak helyreállítására 227.000 koronát utalványozott. Vajha minél közelebb is vonulnának hozzánk derek csapataink, hogy itt is megjavítsanak az utakat nekik és — nekünk.

**Mint értesülünk,** a Magyar Leszámláló és Pénzügyi Bank, ezen előzetes engedéllyel általános ismert, előkelő fővárosi pénzintézet újabb jelzálogosztályt nyitott s ajánljuk mai számunkban megjelent idevonatkozó hirdetését különösen gazdaközönségünk figyelmébe.

**Tagadhatatlanul** az első helyet foglalja el ma a Kathreiner-fele Koeipp-malata kávé, úgy potkáv gyanánt a babkávéhoz, valamint au-

nak teljes pótlásaké. Ezt pedig annak a körülménynek köszöni, hogy egyéb előnyei mellett egyedül tartalmazza a babkávét és zamatját. Elsőrangú szaktekintélyek számtalan véleményei bizonyítják ezt. Pettenkofen, a hírneves tanár kövélkezőleg nyilatkozik: „A kávéhoz hasonló ize által minden egyéb kávépótlékot felülmúl.” Mások azt mondják: „A pörkölt babkávét kiválóan átható illatával és izevel bír. Zamatja különösen erős, kavészzerű és tiszta. Kimutatható mennyiségben oly zamatos alkatrészeket tartalmaz, amelyek a babkávétől tulajdonképpen a tulajdonképpeni kávéhoz igen közel álló készítménynek jelezhetők. Zamatos anyagok tartalmánál fogva a Kathreiner-fele malata kávé élvezet érteke a tulajdonképpeni kávéhoz igen hasonló” stb. stb. Ezek után érthető, hogy kedveltsége és általános használata folyton növekszik és hogy mint izletes és egészséges családi kávé, mindjobban befészkelje magát.

## Törvénytörési csarnok.

### A kanzelparagrafus miatt.

Sándorfffi Nándor lopassói plebános a „szöszek szakasz” miatt a vádlottak padjára került e hó 17-én a nyitrai törvénytörési előtt.

Reggel 9 órakor kezdődött a tárgyalás. Elnök Sándor Geza tsv. elnök, bírák Ujfalussy F. és dr. Kovács Ödön. — Vádolt dr. Chudovszky Geza kir. ügyész, míg a vádlott védője Mérey Lajos.

Sándorfffi Nándor vádlott, lopassói plebános szül. 1863-ban, vádolva van, hogy 1901. szept. 21-én, mikor b. Gagern galgóci néppárti jelöltet elkíserte Vigvárra, ezeket mondotta volna a néphez:

„Be van igazolva, hogy a liberalizmus bűn, és aki amellett szavaz, az annak idején Isten előtt számolni fog, egyébként tudjátok, mire célzok.”

Ezeket a szavakat intezte a néppárti választók vigvári gyűlésen, szabad ég alatt a község terén.

Vádlott tagadja, hogy e szavakat így mondta volna.

Huszár Gyula terhelő tanu, községi jegyző, evangélikus vallású, az elnök azon kérdésére, vajjon Sándorfffi reverendában volt-e, kijelenti, hogy nem emlékszik, vajjon volt-e reverenda Sándorfffi, mikor a beszédet tartotta. Vallja, hogy ő azt így értette. Mikor az elnök kérdezte, hogy mondja meg tótul szóról szóra, mit mondott, Huszár jegyző nem tudta elmondani.

Az ügyész kérdésére elmondja a tanu, hogy éppen azért ment oda, hogy megfigyelje a plebános beszédét.

Mérey védő kérdésére Huszár jegyző bevallja, hogy Sándorfffi azt is mondotta akkor, hogy „most már az új törvény óta mindenki szabadon követheti meggyőződését.”

Skublics József birtokos vallja, hogy körülbelül azokat a szavakat mondotta. Vallja tovább, hogy ő örült, hogy Sándorfffi azokat a szavakat mondotta, mert remélte, hogy ez már magában is elég ok lesz Gagern mandatumának megsemmisítésére. — Sándorfffi kérdésére Skublics bevallja, hogy tótul nem is tudna visszaadni a Sándorfffi által használt eredeti tót szöveget. Határozottan nem emlékszik, vajjon az inkriminált szavakat mondotta-e, vagy azok csak kivonata-e az ő beszédjének. Ujfalussy bíró kérdésére beismeri, hogy egészen nem is figyelt a beszédre, csak mikor azokat a panaszolt szavakat használta.

Chudovszky kívánságára újra előhívják Huszár községi jegyzőt, ki beismeri, hogy Sándorfffi ugyanakkor azt is mondotta, most már nem csak a főispán, a főispán, szolgabírótól nem kell félnetek, de a papoknak sem szabad többé kezszerezzel fenyegetni.

Skublics vallja meg, hogy nem figyelt a beszéd alatt, annak lényeges részeire nem emlékszik, mivel a kosztolányi plebánossal beszélgetett.

Skublics József, eleg szaporán beszél, azt a benyomást kelti, mintha csak betanulta volna

előre, hogy miként fog vallani. Az inkriminált kifejezésekre ugyanazt vallja, amit férje. Skublics szintén megerősíti, hogy Sándorfffi említette, hogy most már a papoknak sem szabad a népet terrorizálni. Mérey kérdésére Skublics-ne beismeri, hogy Sándorfffi kijelentette, „hogy most mindenki szabadon követheti meggyőződését.”

Petrán paraszt, Skublics fuvarosa, vallja, hogy Sándorfffi úgy szösz, hogy a ki liberálisra szavaz, az halálos bünt követ el. Azután elment megszegyenülve.

Skublics újra előhivatván vallja, hogy Sándorfffi közvetlen a templom előtti Szűz Mária szobor előtt állott, mikor a beszédet tartotta. Huszár jegyző azonban kijelenti, hogy ez nyilvános hely s hogy az ellenjelölt Rudnyánszky is annak idején körülbelül ugyanazon a helyen állott, mikor beszélt a néphez.

Steklács Nikodem megerősíti, hogy Sándorfffi azt mondotta, hogy most mindenki szabadon követheti meggyőződését. Nem emlékszik arra, hogy azt az állítást tette volna, hogy a liberalizmus bűn, beismeri, hogy Sándorfffi aposztrofálta Skublics Józsefet (a vád feljelentőjét), hogy őt ev előtt Skublics, mint bizalmi férfi, nem tudta igazolni a választókat.

Hoenig Ferenc, kosztolányi plebános, Sándorfffi beszédjének csak elejét hallotta, mert már több helyen hallgatta őt. Beszédjének menetére nem emlékszik.

Patthy Gyula, kosztolányi káplán, figyelmesen hallgatta a beszédet, mert meg addig választási beszédet nem hallott. Nagy szabadsággal beszél. Tagadja, hogy Sándorfffi mondotta volna, hogy a ki liberálisra szavaz, bünt követ el. — Elnök figyelmezteti, hogy a kihallgatáskor nem emlékezett, vajjon mondotta-e azokat a szavakat. Nemi derültéget keltett, mikor arra a kérdésre, vajjon civilben volt-e Sándorfffi, vagy pedig egyházi ruhában? Azt mondotta, eppony, mint most civilben, mert a cimáda — ugymond — a papnak civil ruhája.

Kraacsun István szintén tagadja az inkriminált szavakat. Határozottan emlékszik Sándorfffi minden szavára, de a kérdéses kifejezéseket nem használta. Ekkor feltűnt keltő összefüzés történt az ügyész és Mérey Lajos védő között. Chudovszky Geza kiemeli, hogy sok oka volna Kraacsunynak megbízhatóságát kétségbe vonni, mert ugymond, *boszoról* dolgozott Rudnyánszky ellen; mégis nem kifogásolja Kraacsun megesséketését.

Mérey Lajos tiltakozik Chudovszky modora ellen. Ő (Mérey) ugymond, sokkal inkább kifogásolhatta volna Skublics József, vagy nejenek valóságait, de ő neki nem szokása innen korteskedni és a tanukat gyanúsítani. — Chudovszky hevesen felpattan és azt mondja, hogy innen (a védő asztalára mutatva) lehet korteskedni, de az ügyési asztaltól nem! és a gyanúsítást visszautasítja. — Mérey hideg nyugalommal válaszol. Hogy igenis elfogult az ügyész Kraacsun iránt, mert említette, hogy Kraacsun *saját vallomása szerint boszoról* korteskedett Rudnyánszky ellen. — Sándor tsv. elnök konstatalja az ügyész ellen, hogy Kraacsun nem mondotta azt, amivel az ügyész vadolja.

Kihallgattak vagy meg hat tanut, kik mind a leghatározottabban tagadtak, hogy Sándorfffi mondotta volna a vád alapját kepező szavakat.

Delután a vád és vedbeszédre került a sor Chudovszky Geza szokatlan hevvel rontott neki a papok „korteskedésének.”

Hogy az utóbbi években visszamentek az erkölcsök, annak szerinte a papok politikai korteskedése az oka, ahelyett, hogy a szeretet hirdetének, vizsalyt terjesztének a hívek között.

A közönségnek feltűnt a vád általánosítása. Nem szólnánk semmit, ha a kövadó csupán a vádlott „visszaéléseiről” beszélt volna, de a pap-ság politikai szerepléséről egész torz képet csinált.

Mérey Lajos védő higgadt és okos beszédében az ügyész tulkapásait leszállította kellő értékre. Kifejtette, hogy kifogja megmagyarázni a népnek a törvényt, ha nem a papja, a kihez teljes bizalommal van. Mérey ügyész kiemelte, hogy még a vád tanúi is mind beismerték, hogy Sándorfi megmondotta beszéde közben, hogy most a papságnak nem szabad korteskedni, s hogy most a kúriai bírások óta mindenki szabadon követheti meggyőződését. Tehát nem akarta tulvilági „fenyegetésekkel” irányítani hallgatóit, kire szavazzanak. Hogy a liberalizmus bűn, azt dr. Machovics Gyula könyvében van megírva, Sándorfi e szerzőt csak kijátszotta Horák Ede volt liberalis kortes-káplán azon állítása ellen, hogy a „püspökök Magyarországon mind liberálisok.”

A törvényt az ügyész a tanúk vallomásaiból meggyőződött, hogy itt csak zaklatás és boszú működik, a vádlottat felmentette. Az ügyész felebezzett.

## Sirkőraktár NYITRÁN!!

Van szerencsém a t. közönségnek tudomásul adni, hogy **Nyitrán, Piébánia-utca** Szirányi-féle házban

nagy sirkő- és kőfaragói raktárt

nyitottam, és azon helyzetben vagyok, hogy a legnagyobb igényeknek is megfelelő

siremlékek, családi sirboltok és egyéb kőfaragói munkákat

bel- és külföldi anyagokból leggyorsabban és legmegtűnyosabban szállíthatok.

**Förster Albert**

es. és kir. udvari kőfaragó-mester. 5-6.

Édes órákat élvez 10 koronáért, melyért

1 Clotild főhercegnő tortát,

1 doboz híres Oroszy Dessert

Confekt cukorkát,

20 db kiváló finom Oroszy Mignon süteményt

küld bérmentve utánvétellel

**Oroszy Sándor,**

udvari cukrász

Pécssett.

9-10.



Allein echter Balsam  
aus der Schutzensel-Aschke  
des  
**A. Thierry in Pregrada**  
bei Rabitsch-Sauerbrunn.

Magyarország minden postaállomására bérmentve 12 kis vagy 6 dupla üveg 4 K. Bosznia és Hercegovina részére 4-60 K. Kevesebb nem küldetik szíjjel. Sétküldés előfizetés v. előleg beküldése mellett.

Egyedül valódi angol

## Thierry A. gyógyszerész BALZSAMA.

Egyszerű gyógyi hatású által megeizsgálva és ajánlva. — Az üvegek felszerelése a keresk. törvény mintavédalma alatt áll. — E balzsam belsőleg és külsőleg használható. Ez 1. Utolérhetetlen hatású gyógyszer a tüdőnek, a mellnek minden kóros állapotában, enyhíti a hurutot, csillapítja a váladékot, véget vett a fájdalmas köhögések s kigyógyítja a legrosszabb bajokat. 2. Kitűnő hatása van a torokgyulladás, rekedtség és a többi torokbajoknál. 3. Alaposan elűzi a lázokat. 4. Meglepően gyógyítja a gyomor s a bélbetegégeket és szaggatást a testben. 5. Széliden mozdítja elő a székélést s a vér tisztulását, megtisztítja a veséket, megszabadít a baskomorságtól s a hypochondriától, javítja az étvágyat s az emésztést. 6. Nagyzerű szolgálatokat tesz fogfájáskor, olvasfogatnál és szájróhadáskor s általában minden fog- és szájbajoknál, megszünteti a felbőgést, a száznak s a gyomornak bűzét. 7. Külsőleg csodálatos gyógyhatással bír a sebekre, új és régi forradásokra, orvadásra, kiütésre, varrák, megfagyott s megégett tagokra, ráh, fekély s bőrduzzadás és repedések, megfagyott s megégett tagokra, ráh, fekély s bőrduzzadás és repedések, megfagyott s megégett tagokra, ráh, fekély s bőrduzzadás és repedések. 8. Úgyeljük mindig pontosan az itt látható zöld apáca védjegyre. Hamisítástól legjobban megóv az, ha közvetlenül tőlem, gyáramból rendelnek eredeti szab. cartonokban. Ausztria s Magyarország minden postaállomására bérmentve 12 kis vagy 6 dupla üveg 4 K. Bosznia és Hercegovina részére 4-60 K. Kevesebb nem küldetik szíjjel. Sétküldés előfizetés v. előleg beküldése mellett.

Miért szenved ön?

Holott mindenféle és fajta, még oly régi sebre biztos gyógyulást talált és majdnem mindig elkerüli a fájdalmas és veszélyes operálást, valamint amputálást

## Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi Czentifolia-kenőcs

használatánál rendkívül jó hatása a sebek gyógyulásánál, valamint a fájdalom enyhítésénél utolérhetetlen. A valódi czentifolia kenőcs alkalmazható a gyermekágyasok rossz természetű mellbajainál, szoptatók mell keményedése, a tej elapadásának, az orbáncnak eseteiben, továbbá mindenféle régi sörvek, láb- és csontgyulladások, sebek, folyások, dagadt lábak és csontpedések, vágás, szúrás, lövés és ütés által előidézett sebeknél; az idegen testek, pl. uveg, szálka, homok, tövis, serét stb. eltávolításánál, mindenféle daganat, kinyelés, képződmény, karbunkulus és ráknál, végre pokolvar, körömtörés, körömgöngyölés, a lábának járásokban történt kisebesülése, torokdaganat, meggyült vér, fülzúgás stb. okozta sebek, a betegek és gyermekek fekvés általi kisebesülése, torokdaganat, meggyült vér, fülzúgás stb. esetében. — A szállítás kizárólag az összeg előre küldése mellett eszközöltetik. Két tégely csomagolással, postaszállítási díjjal együtt 3 K 50 fillér. Számos eredeti bizonyítvány rendelkezésre áll. Arra kérék mindenkit, hogy óvakodjék a hatáskülső hamisítások vesésétől s arra ügyeljen, hogy a tégelybe be van-e az apáca védjegyem és címem: **Thierry (Adolf) Limited** győgytára az „Örangyalhoz” Pregradában, égetve.

Ezen gyógyhatásukban felülmúlhatlan két szer nemcsak a romlásnak nincs kitéve, sőt ellenkezőleg, minél régebb, annál értékesebb és hathatósabb, nem art sem a fagy, sem a forróság, tehát minden évszakban használható. Majdnem minden esetben segítenek és eredményel járnak, legalább az orvos érkeztéig, természetesen nem szabad hamisítványokat vagy hasonló feldicsért érték és hatáskülső ügyvezetett pótszereket venni, melyekért a pénzt haszontalanul dobják ki, hanem mindig ezen rég kipróbált olcsó és megbízható, emellett teljesen ártalmatlan világhírű szereket kell használni, melyeknek minden családban az eshetőségekre készletben kellene lenni. Hol olyant nem kapunk, mely a valódiság minden jelét magán viseli, rendeljük meg egyszerűen direkt és címezük:

**Thierry (Adolf) Limited „Örangyal-győgytár” Pregrada**

(Rohitsch-Sauerbrunn mellett.)

Közp. raktár Budapesten TÖRÖK J. — Zágrábban MITTELBAH S. — Bécsben BRADY L. győgytárakban.

**Internatus.** Ő császári és királyi fensége

József Agost főherceg és ő eminenciája Vaszary Kolos hercegprimás fővédnöksége alatt álló budapesti Mária-congregatio nevelőintézetébe I—VI. osztályu gymnasiumi tanulók felvételnek. Évi tar-

tásdíj 600 korona. A növendékek egyenruhát viselnek. Jelentkezés Budapesten VII., Damjanich-utca 50. szám alatt a Mária-congregatio igazgatóságánál történik.

1-8.

## WEIGL ANTAL

papi és polgári szabó Nyitrán.

Ajánlja jól berendezett legfinomabb bel és külföldi szövetekből álló raktárát, valamint

férfiszabó-műhelyét,

melyben úgy egyházi, mint világi urak számára mindennemű ruhát, ugymint téli és nyári öltözeteket, felöltöket, reverendákat, címádkat, mucetumokat, biretumokat stb. izlésesen és pontosan készít.

Vidéki megrendeléseket pontosan eszközöl.

FELTÜNŐ UJDONSÁG!

# Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szíhat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.

Első cs. és kir. osztrák-magyar kizárólag szab.

**HOMLOKZAT-FESTÉK-GYÁR**

Kronsteiner Károly Bécs, III. Hauptstr. 120.

(saját házában).

Aranyérmekkel kitüntetve.

Főhercegi és hercegi uradalmak, cs. és kir. katonai intézőségek, vasutak, ipari-bánya és gyári társulatok, építési vállalatok, építőmesterek, ugyszintén gyári és ingatlan tulajdonosok szállítója. E viharmentes homlokzat-festékek, melyek mészen földoldhatók, száraz állapotban, poralakban és 46 különböző mintában kilétkint 16 krtól fölfelé szállítanak és ami a festék színtisztségét és tartósságát illeti, azonos az olajfestékekkel.

200 korona jutalék utazások kimutatásáért.

Mintakártya, ugyszintén utasítás kívánatra ingyen és bérmentve.

„Védjegy.“

**FERENCZ**

pálinka (sósorszesz)

Vértés gyógyszerész

használatban a leghatásosabb. — Feltétlen tisztasága következtében úgy külső, mint belső használatra mindenképp legjobban alkalmas, különösen is a most annyira kedvelt gyúrómódszerre (massage). Kitűnő sikerrel használják köszvény, csúsz, meghűlések ellen, bennulások, feamoknál, gyulladás és kelésnél, továbbá a fejbőr erősítésére, valamint a száj tisztítására; belsőleg gyomor-göres, ross-zullét, fejfájás stb. ellen. Katonáknak, vadászoknak, turistáknak, levélhordóknak általában sokat gyaloglóknak nélkülözhetetlen.

Valódi csak a mellékelt védjeggyel. — Egy üveg 30 fillér, 1 és 2 korona. Kapható: gyógyszerárakban, drogueriákban, fűszerkereskedésekben. — Nyitrán: Csornyák R. és Einzinger József és társa uraknál, általában ott hol plakátok a fenti védjeggyel láthatók, valamint közvetlen:

Vértés L. Sas-gyógyszertárában, Lugoson.

**HIRDETÉSEK**

jutányos áron felvételnek

a NYITRAMEGYEI SZEMLE

kiadóhivatalában

Nyitrán, Papnevelde-u.

**Teljesen ingyen!**

Dr. Tóth János felső-zobori szőlőjében mintegy

**250 szekér kő**

a szőlő kitisztítása céljából, teljesen ingyen átvehető. A kő egy rakáson van, közel az uthoz és igen könnyen megközelíthető. A kik az ajánlatra reflektálnak, forduljanak akár szóval, akár írásban lapunk szerkesztőségéhez.

**Himző munkákra**

kiválóan alkalmas

**PFAFF-varrógépeit**

ajánlja

Szlávik Konstantin Nyitrán, Plébánia-utca 4.



A Pfaff-varrógépek — enterőleg egyéb gyártmányoktól, acél alkatrészekből állanak az utolsó csavarig.

Erős anyagok feldolgozására, mint ipari gépek első helyen állanak. — Tartósságuknál fogva hosszú időre szóló jótállást biztosítok.

Javításokat elfogadok. Árjegyzék ingyen.

Kiváló tisztelettel

Szlávik Konstantin,  
mechanikus, optikus.

10-13

**Jó és olcsó órák**

3 évi írásban kiállított jótállással küld magánosok részére

**Konrad János**

órágyár és aranyemlék kivitelei háza

Brix-ben (Csehország)

Jó nickel-remontoir-óra 3 frt 75 kr  
Valódi ezüst-rem-óra 5 frt 80 kr  
Valódi ezüst-lánc 1 frt 20 kr  
Nickel ébresztő óra 1 frt 95 kr

Cégem a császári és kir. sassal van kitüntetve, több kiállításon arany és ezüst érmekkel lón kitüntetve és ezekre menő elismerő levelekkel rendelkezik. (9-53)

Képes árjegyzéket bérmentve küldök ingyen.

**Magyar Leszámitoló- és Pénzváltó-Bank**

Budapest, V. Dorottya-utca 6. sz. saját ház.

Befizetett részvénytőke 30 millió korona.

A bank újabbán a

**jelzálog üzletet**

vette fel üzleti körébe.

Jelzálogkölesönöket engedélyez

**földbirtokokra**

és városi nagy bérházakra saját kibocsátású

4 százalékos záloglevelek

alapján 20 éces, 30, 40, 50, 60, 65 és 70 éces törlesztésre a legelőnyösebb feltételek mellett.

A benyújtásokat a leggyorsabban bonyolítja le; minden megkeresést 48 óra alatt választásban részesít.

**SZUPERFOSZFÁTOT, Stassfurti kainitot**

szavatolt 12.4% tiszta káli = 23-24% kén-savas káli tartalommal,

**Stassfurti kálitrágyasót**

szavatolt 40% tiszta káli = 74-76% kén-savas káli tartalommal,

**Kovasavas kálit**

(dohánytrágyázásra), továbbá

mindennemű egyéb műtrágyaféléket, azonkívül

**Rézgálicot** (98-99%)

elismerített kitűnő minőségben legelőnyösebben szállít a

**„HUNGÁRIA“** műtrágya, kén-sav és vegyi ipar részvénytársaság

Budapest, V. Fürdő-utca 8.

Huszár István könyvnyomdája Nyitrán.